

ZPRÁVY Z VĚDECKÉHO ŽIVOTA

Vědecká konference studentů doktorského studia

Jarmila Pokorná*

Stává se již dobrou tradicí, že se studenti doktorského studijního programu katedry obchodního práva scházejí jednou ročně na vědecké konferenci, aby diskutovali o zajímavých problémech, s nimiž se během svého studia setkali.

Konference, která byla uspořádána v závěru loňského roku, nesla ústřední téma „Princip rovnosti a princip ochrany slabšího“ a soustředila téměř dvě desítky účastníků nejen z brněnské právnické fakulty, ale i z dalších vysokých škol České republiky i zahra-

* doc. JUDr. Jarmila Pokorná, CSc., Katedra obchodního práva Právnické fakulty Masarykovy univerzity, Brno

ničí. Srdečně byli uvítáni hosté ze Slovenské republiky (právnícké fakulty v Trnavě a Banské Bystrici), z Rakouska (institut pro středoevropské a východoevropské hospodářské právo – FOWI při Wirtschaftsuniversität Wien) i z blízké právní fakulty v Olomouci.

I když bylo téma původně zamýšleno jako podnět k bádání v oblasti obchodního práva, ukázalo se, že je zajímavé pro celou řadu dalších oborů. Diskutovány proto byly i příspěvky z právní teorie, rodinného práva, ústavního a finančního práva i občanského práva procesního.

Jednání konference zahájil prof. Bejček (PrF MU Brno), který ve svém příspěvku upozornil na nejednoznačnost postulátu rovnosti, který se nám zdá být zcela samozřejmý, ale ve skutečnosti jde o fikci, která je vlastně výsledkem hledání přijatelné rovnováhy, která by nebránila dalšímu rozvoji silnějších subjektů, ale současně dovolila uplatnění slabších. Princip rovnosti spočívá tedy v uplatnění rovného měřítko na nerovné, aby byly eliminovány příliš příkré nerovnosti stran právních vztahů. V konkrétních situacích se proto mohou právní principy projevovat v různých proporcích a bude na praktických právnících a soudcích, aby je realizovali tvůrčím způsobem ve prospěch efektivity právní regulace.

Na úvodní vystoupení navázal příspěvek prof. Hajna (PrF MU Brno) o ochraně soutěžitele proti klamavé reklamě. I když by se mohlo zdát, že toto vystoupení je zaměřeno již na velmi konkrétní problematiku, uvedl přednášející obecné myšlenky obsažené v předchozím referátu do zajímavých souvislostí zdůrazňujících, že právní regulace nesmí „hýčkat slabochy“, neboť preference slabých nyní může znamenat ztráty všech v budoucnu. Právo by mělo akcentovat spíše rozumné spotřebitelské chování než se snažit o bezbřehou ochranu povrchních a nepozorných spotřebitelů.

Ochrana subjektů, kteří nejsou podnikateli, ale vstupují do právních vztahů s podnikateli, a jejich práva a povinnosti v těchto vztazích jsou tudíž regulovány obchodním právem, byl věnován příspěvek doc. Marka (PrF MU Brno). Zabýval se především problémy výkladu ust. § 262 obchodního zákoníku a některými projevy zvýhodnění určitých skupin subjektů v konkrétních závazkových vztazích (bankovní obchody, přepravní smlouvy, obchodní zástupci).

K hospodářské soutěži se vrátil příspěvek dr. Večerkové (PrF MU Brno) rozebírající různé postavení subjektů zúčastněných na hospodářské soutěži. Podnětné byly zejména úvahy o oprávněných a neoprávněných podnikatelích, o ochraně dosud nevzniklých subjektů a definičních znacích vymezujících spotřebitele.

Následovala skupina příspěvků z oblasti práva obchodních společností, v němž se do jednání konference zapojili doc. Pokorná (PrF MU Brno) s úvahami o zásadách procesů, pomocí nichž by mohlo docházet ke zjednodušení akcionářské struktury akciových společ-

ností (squeeze – out). Dr. Bučková (FOWI Wien) seznámila posluchače se zásadou stejného zacházení se společníky obchodních společností (Gleichbehandlungsprinzip) a ve svých úvahách se opět vrátila k prvotní myšlence hledání rovnováhy v právním postavení různých skupin společníků. Tento tematický blok uzavřel příspěvek dr. Kubince (PrF UMB Banská Bystrica) o ochraně menšinových společníků ve společnosti s ručením omezeným ve slovenském právu.

Velkou pozornost a živou diskusi vyvolal příspěvek posluchačky doktorandského studia na katedře obchodního práva pořádající fakulty Mgr. Olgy Němečkové na téma „Absurdita protikladnosti principu rovnosti a principu ochrany slabšího“. Na rozdíl od dosavadních referujících, kteří princip ochrany slabšího spíše relativizovali, zdůraznila referující nutnost nikoli čisté rovnosti (může ve svých důsledcích vést k nerovnosti a vyloučení slabších), ale rovnosti šancí, která v hospodářských vztazích zachovává rozmanitost trhu, mnohotvárnost vztahů a realnost soutěže.

Odpolední jednání konference se již poněkud vzdálilo tematické oblasti obchodního práva a poskytlo zajímavé srovnání různých projevů principů rovnosti a ochrany slabších v dalších právních odvětvích. Do jednání konference přispěli svými vystoupeními dr. Kupcová (PrF UMB Banská Bystrica) s referátem o principu rovnosti v oblasti daní, dr. Macháčková (PrF UP Olomouc) s úvahou o střetu principu rovnosti a ochrany dítěte ve vztazích mezi rodiči a dětmi, Mgr. Šmehlíková (PrF UP Olomouc) rozebírající princip rovnosti a ochrany slabšího v současné právní úpravě českého civilního procesu a Mgr. Adamová (PrF TU Trnava), jejíž vystoupení se zaměřilo na problematiku kolektivní správy práv podle autorského zákona na Slovensku. Všechna uvedená vystoupení vyvolala diskusi, v níž se ukázalo, že i vzdálené právní obory mohou nalézat společné problémy a vzájemně se myšlenkově obohacovat.

Závěrečný blok obsahoval referáty právně teoretické a posluchači v jeho rámci vyslechli vystoupení Mgr. Hladkého (PrF MU Brno), který se zabýval uplatněním obou zkoumaných principů v rozhodovací praxi a uváděl příklady úprav různých evropských států při posuzování dopravních nehod, Mgr. Tyla (PrF MU Brno) na téma „Právně filozofický pohled na princip rovnosti a princip ochrany slabšího“, Mgr. Podhrázkého o soutěži a rovnosti šancí politických stran a Mgr. Škopa (PrF MU Brno) o problému rovnosti a reprezentace. V posledním tematickém bloku konference zaujal posluchače především výklad Mgr. Podhrázkého, který v oboru ústavního práva navázal na příspěvek Mgr. Němečkové, když zdůraznil nezbytnost principu rovných šancí politických stran a osvětlil i funkci státu při zabezpečení volné soutěže politických stran.

Všichni účastníci se na závěr shodli na tom, že jednání konference, byť bylo časově omezeno na jeden

den, přineslo podnětné myšlenky a inspirovalo k další tvůrčí vědecké práci. Příspěvky z jednání konference jsou zahrnuty do sborníku, který je zájemcům

přístupný v ústřední knihovně Právnické fakulty MU v Brně.